

PROBLEMS OF NATIONAL PUBLIC AND PRIVATE LAW

Олександр Федорко

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
АО «Кулаков, Біднягін і партнери», Україна*

ЗАКРІПЛЕННЯ В КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ПРАВА ПРЕЗИДЕНТА СТВОРИТИ НАБУ ТА ПРИЗНАЧАТИ ДИРЕКТОРА НАБУ: УЗУРПАЦІЯ ВЛАДИ ЧИ НАГАЛЬНА НЕОБХІДНІСТЬ

Oleksandr Fedorko

*Oles Honchar Dnipropetrovsk National University,
“Kulakov, Bidnyagin & Partners”, Bar Association, Ukraine*

CONSOLIDATION OF THE PRESIDENTIAL RIGHTS TO CREATE NABU AND APPOINT NABU DIRECTOR BY THE CONSTITUTION OF UKRAINE: USURPATION OF POWER OR URGENT NEED

The article analyzes the Bill of Amendments to Article 106 of the Constitution of Ukraine (regarding the entrenchment of powers of the President of Ukraine to establish independent regulatory bodies, the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, and to appoint and dismiss the NABU Director and the SBI Director). The purpose of passing the Bill on Amendments to Article 106 of the Constitution of Ukraine has been determined. The author has analyzed the current legislation in the context of the process of establishing the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine and the procedure for appointing to the office of the National Bureau Director.

The author has identified the possible grounds for recognizing the provisions of the Law of Ukraine “On National Anti-Corruption Bureau of Ukraine” as unconstitutional, which will lead to the cancellation (invalidation) of all procedural actions committed by the NABU detectives. The Resolution of the Constitutional Court of Ukraine of June 13, 2019, has been analyzed for the compliance of the provisions of the Law of Ukraine “On National Energy and Utilities Commission” with the Constitution of Ukraine (constitutionality). The conclusion has been made in respect of the fact that the adoption of the Bill of Amendments to Article 106 of the Constitution №1014 of August 29, 2019, is urgently needed for Ukraine.

Keywords: the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, the President of Ukraine, the Verkhovna Rada of Ukraine, the NABU Director, the Constitution of Ukraine, usurpation of power, the Constitutional Court of Ukraine, constitutional submission, unconstitutionality.

Постановка проблеми. 03 вересня 2019 року новообраний склад Верховної Ради України проголосував за проект Постанови про включення до порядку денного другої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання законопроекту про внесення змін до статті 106 Конституції України (щодо закріплення повноважень Президента України утворювати незалежні регуляторні органи, Національне антикорупційне бюро України, призначати на посади та звільняти з посад Директора НАБУ і Директора ДБР) і про його направлення до Конституційного Суду України – в цілому¹.

¹ Хід пленарних засідань (дев'яте скликання). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.* <<https://portal.rada.gov.ua/news/hpz9/page/12>> (2019, вересень, 03).

Цього ж дня Проект Закону про внесення змін до статті 106 Конституції України (щодо закріплення повноважень Президента України утворювати незалежні регуляторні органи, Національне антикорупційне бюро України, призначати на посади та звільняти з посад Директора Національного антикорупційного бюро України і Директора Державного бюро розслідувань) № 1014 від 29.08.2019 року було направлено до Конституційного Суду для надання висновку щодо його конституційності¹.

З приводу даного законопроекту, в сучасному суспільстві точиться багато суперечок, щодо того, чи є прийняття даного закону нагально необхідним для нашої країни, чи просто новообраний Президент намагається, шляхом прийняття даного законопроекту, взяти в свої руки управління спеціально створеними правоохоронними органами такими як Національне антикорупційне бюро України та Державне бюро розслідувань, та узурпувати владу над правоохоронною системою держави. В даній статті ми спробуємо розібратися в чому саме мета даного законопроекту.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми виникнення, становлення, організації та процесуальної діяльності Національного антикорупційного бюро України досліджували такі науковці: О.В. Баулін, Ю.П. Битяк, В.В. Галуцько, Л.М. Лобойко, Є.Д. Скулиш, Є.В. Невмержицький, В.Т. Маляренко, В.І. Малюга, С.П. Погребняк, Ю.М. Питель, Л.Д. Удалова, В.М. Тертишник, О.М. Юрченко, Г.І. Сисоєнко, А.В. Самодін, О. Скомаров, О.Г. Яновська.

Водночас, питанням закріплення в Конституції України права Президента створювати НАБУ та призначати його Директора науковцями не досліджувалось, що зумовлює наукову новизну статті.

Метою даної статті є проведення аналізу проекту Закону про внесення змін до статті 106 Конституції України №1014 від 29.08.2019 року, проведення аналізу статті 106 Конституції України, аналіз можливих ризиків, які можуть настати у випадку не прийняття проекту Закону про внесення змін до статті 106 Конституції України №1014 від 29.08.2019 року.

Виклад основного матеріалу. У проекті Закону №1014 від 29.08.2019 року пропонується внести зміни до статті 106 Конституції України, яка визначає повноваження Президента України, доповнивши частину першу пунктами 11-1 та 12-1 такого змісту:

"11-1) утворює відповідно до закону Національне антикорупційне бюро України, призначає на посади та звільняє з посад у порядку, визначеному законами України, Директора Національного антикорупційного бюро України і Директора Державного бюро розслідувань";

"12-1) утворює незалежні регуляторні органи, що здійснюють державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання в окремих сферах, призначає на посади та звільняє з посад їх членів у порядку, визначеному законами України"².

У даній статті, ми пропонуємо проаналізувати доповнення ст. 106 Конституції України пунктом 11-1, в частині, що стосується права Президента утворювати Національне антикорупційне бюро та призначати його Директора.

Для належного аналізу доцільності прийняття даного законопроекту, необхідно проаналізувати діюче законодавство в розрізі процесу створення Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ, Національне бюро) та процедури призначення на посаду Директора Національного бюро.

Станом на сьогоднішній день, єдиним нормативно-правовим актом, який регулює питання утворення НАБУ є профільний закон – Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України».

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», Національне антикорупційне бюро України є державним правоохоронним органом, на який

¹ Проект Закону про внесення змін до статті 106 Конституції України (щодо закріплення повноважень Президента України утворювати незалежні регуляторні органи, Національне антикорупційне бюро України, призначати на посади та звільняти з посад Директора Національного антикорупційного бюро України і Директора Державного бюро розслідувань) 2019 (Верховна Рада України). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf511=66250> (2019, вересень, 03).

² Проект Закону про внесення змін до статті 106 Конституції України (щодо закріплення повноважень Президента України утворювати незалежні регуляторні органи, Національне антикорупційне бюро України, призначати на посади та звільняти з посад Директора Національного антикорупційного бюро України і Директора Державного бюро розслідувань) 2019 (Верховна Рада України). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66250> (2019, вересень, 03).

покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових¹.

Завданням Національного бюро є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці².

Національне бюро утворюється Президентом України відповідно до цього та інших законів України³.

На підставі даної норми, 16.04.2015 року Президентом України було видано Указ №217/2015 «Про утворення Національного антикорупційного бюро України»⁴.

Цього ж дня Президентом було видано ще один Указ №218/2015 «Про призначення А. Ситника Директором Національного антикорупційного бюро України»⁵. Даний указ було видано на підставі ч. 1 ст. 6 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України».

У відповідності до ч. 1 ст. 6 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», керівництво діяльністю Національного бюро здійснює його Директор, який призначається на посаду та звільняється з посади Президентом України в порядку, визначеному цим Законом⁶.

Порядок проведення конкурсного відбору та призначення на посаду Директора Національного бюро регламентовано в статті 7 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України».

У відповідності до абзацу 2 ч. 9 ст. 7 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», Президент України призначає на посаду Директора Національного бюро одного з відібраних Конкурсною комісією кандидатів протягом десяти днів з дня внесення Конкурсною комісією відповідного подання⁷.

Як бачимо, профільний закон, а саме Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України», уже містять положення про те, що Національне антикорупційне бюро України утворюється саме Президентом України. В даному Законі також закріплено, що Директора НАБУ призначає саме Президент.

У зв'язку з вищезазначеним, на наш погляд, положення пункту 11-1, якими пропонується доповнити ст. 106 Конституції України, жодним чином не розширюють, наявні на сьогоднішній день, повноваження Президента, тим більше не направлені на узурпацію влади. Однак, виникає питання, якщо повноваження не розширюються то навіщо вносити зміни до Конституції? Відповідь на це питання ми може знайти в самій Конституції України.

Стаття 106 Конституції України містить вичерпний перелік повноважень, які має Президент України. Дана стаття налічує 31 пункт повноважень.

У пункті 31 ст. 106 Конституції України зазначено: «здійснює інші повноваження, визначені Конституцією України»⁸. З аналізу даної норми можна зробити висновок, що повноваження Президента України визначаються виключно Конституцією України. Профільного закону який би визначав повноваження та статус Президента України не існує, дані питання регулюються виключно Конституцією. Жодний нормативно-правовий акт, окрім Конституції України, не може розширювати чи звужувати повноваження Президента.

¹ Закон про Національне антикорупційне бюро України, ст. 1, 2014. (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18/ed20180828>> (2019, листопад, 20).

² Закон про Національне антикорупційне бюро України, ст. 1, 2014. (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18/ed20180828>> (2019, листопад, 20).

³ Закон про Національне антикорупційне бюро України, ст. 1, 2014. (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18/ed20180828>> (2019, листопад, 20).

⁴ Указ Президента про утворення Національного антикорупційного бюро України 2015 (Президент України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217/2015>> (2019, листопад, 20).

⁵ Указ Президента про призначення А. Ситника Директором Національного антикорупційного бюро України 2015 (Президент України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/218/2015>> (2019, листопад, 20).

⁶ Закон про Національне антикорупційне бюро України, ст. 6, 2014 (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18/ed20180828>> (2019, листопад, 20).

⁷ Закон про Національне антикорупційне бюро України, ст. 7, 2014 (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18/ed20180828>> (2019, листопад, 20).

⁸ Конституція України, ст. 106, 1996 (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>> (2019, листопад, 20).

Оскільки діюча редакція Конституції України не надає права Президенту створювати Національне антикорупційне бюро України та призначати його Директора, виходить, що положення Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» розширюють повноваження Президента України в обхід Конституції, що робить положення даного закону неконституційними, оскільки вони суперечать тексту основного закону.

В будь-який момент створене у 2015 році Президентом України Національне антикорупційне бюро України та призначений ним Директор НАБУ можуть бути визнані такими, що створені та призначені з порушенням порядку передбаченого Конституцією України.

Для запуску процесу визнання положень Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» неконституційними достатньо щоб 45 народних депутатів України подали до Конституційного Суду України (далі – КСУ) конституційне подання щодо визнання положень Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» неконституційними.

У відповідності до п. 1 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про Конституційний Суд України», до повноважень Суду належить вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) законів України та інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим¹.

Оскільки, на даний момент, положення Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» дійсно суперечать нормам основного закону, при зверненні з відповідним поданням Конституційний Суд України буде змушений визнати дії по створенню НАБУ та призначенню Директора НАБУ неконституційними, оскільки Президент дійсно не мав права (повноважень) створювати Національне бюро та призначати його Директора.

Рішення Конституційного Суду України є обов'язковим, остаточним і таким, що не може бути оскаржене.

Це, в свою чергу, призведе до того, що всі розслідування, які були проведені детективами НАБУ, обвинувальні акти скеровані до суду та судові вироки у справах, які розслідували детективи НАБУ, будуть визнані незаконними. Чотири з половиною роки роботи антикорупційного органу можуть зійти нанівець. Колосальні бюджетні кошти витрачені на створення та організацію діяльності Національного бюро ніхто не поверне.

Ефективність роботи Національного бюро і так не відповідає очікуванням суспільства, а ліквідація НАБУ через визнання його створення неконституційними, призведе до бурі негативних емоцій серед населення та наших закордонних партнерів.

Подібна ситуація уже відбувалася з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – Комісія).

Комісією було утворено Указом Президента України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» від 27 серпня 2014 року № 694. Законом передбачено, що члени Комісії призначаються та звільняються з на посади Указом Президента України.

13 червня 2019 року Конституційний Суд України ухвалив Рішення у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг».

Даним рішенням КСУ визнав такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), частину першу статті 1, пункт 2 частини першої статті 4, частину першу, абзаци перший, другий частини другої статті 5, абзаци другий, третій, четвертий, тридцять дев'ятий, сороковий частини третьої, частину шосту статті 8 цього Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»².

¹ Закон про Конституційний Суд України, ст. 7, 2017 (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#n26>> (2019, листопад, 20).

² КСУ визнав неконституційними окремі положення Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг». *Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України*. <<http://www.ccu.gov.ua/novyna/ksu-vyznav-nekonstytuciyyny-okremi-polozhennya-zakonu-ukrayiny-pro-nacionalnu-komisiyu-shcho>>.

У Рішенні КСУ констатував, що утворення постійно діючого незалежного державного колегіального органу, який за функціональним призначенням, сферою діяльності, повноваженнями має ознаки центрального органу виконавчої влади, але не підпорядковується Кабінету Міністрів України і не належить до системи органів виконавчої влади, не узгоджується з Конституцією України¹.

У Рішенні КСУ вчергове наголосив на тому, що повноваження Президента України та Верховної Ради України визначаються виключно Основним Законом України і не можуть бути розширені законом або іншим нормативно-правовим актом. При цьому Основний Закон України не наділяє Верховну Раду України правом визначати у своїх актах повноваження парламенту і глави держави виходячи за межі тих, що встановлені конституційними нормами².

КСУ дійшов висновку про те, що повноваження глави держави та єдиного органу законодавчої влади в Україні щодо формування конкурсної комісії, як і право Президента України призначати членів Комісії та достроково припиняти їхні повноваження, Конституцією України не передбачені. Вказані повноваження, закріплені Законом, виходять за межі конституційної компетенції парламенту і глави держави³.

На нашу думку, саме для того щоб Конституційний Суд України в черговий раз не визнав неконституційним той чи інший державний орган, тим самим звів всю роботу даного органу нанівець, новообраним Президентом України було і запропоновано внести відповідні зміни до Конституції України.

Чому вказаним законопроектом пропонується розширити повноваження саме Президента, а не Кабінету Міністрів чи Верховної ради? Ми вважаємо, що відповідь на це питання, знову ж таки, знаходиться в положеннях основного закону. Проаналізувавши положення Конституції України, ми дійшли висновку, що основним законом надано право створювати правоохоронні органи та призначати високопосадовців на керівні посади в правоохоронних органах саме Президенту, тому доцільно саме Президенту надати право утворити Національне антикорупційне бюро України та призначати на посаду Директора НАБУ.

Висновки. З аналізу положень Конституції України, Закону України «Про національне антикорупційне бюро України», Закону України «Про Конституційний Суд України» та Рішення Конституційного Суду України від 13.06.2019 року ми дійшли до висновку, що прийняття проекту Закону про внесення змін до статті 106 Конституції №1014 від 29.08.2019 року є нагально необхідним для нашої держави і аж ніяк не є узурпацією влади.

Ми дійшли до висновку, що у випадку, якщо даний законопроект не буде прийнято то в будь-який момент Національне антикорупційне бюро України може бути визнане таким, що створене з порушенням порядку передбаченого Конституцією та ліквідоване, а вся робота, всі кримінальні провадження, які розслідувалися детективами НАБУ, судові вироки у справах в яких розслідування здійснювалося детективами Національного бюро будуть визнані незаконним, а злочинці звільнені від відповідальності.

Неприйняття даного законопроекту може в будь-який момент звести нанівець усі зусилля по боротьбі з корупцією у вищих ешелонах влади, які були зроблені в останні 5 років.

У зв'язку з вищезазначеним, ми вважаємо, що прийняття проекту Закону про внесення змін до статті 106 Конституції №1014 від 29.08.2019 року є нагально необхідним.

¹ КСУ визнав неконституційними окремі положення Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг». *Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України*. <<http://www.ccu.gov.ua/novyna/ksu-vyznav-nekonstytuciyunymy-okremi-polozhennya-zakonu-ukrayiny-pro-nacionalnu-komisiyu-shcho>>.

² КСУ визнав неконституційними окремі положення Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг». *Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України*. <<http://www.ccu.gov.ua/novyna/ksu-vyznav-nekonstytuciyunymy-okremi-polozhennya-zakonu-ukrayiny-pro-nacionalnu-komisiyu-shcho>>.

³ КСУ визнав неконституційними окремі положення Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг». *Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України*. <<http://www.ccu.gov.ua/novyna/ksu-vyznav-nekonstytuciyunymy-okremi-polozhennya-zakonu-ukrayiny-pro-nacionalnu-komisiyu-shcho>>.

References:

1. Khid plenarnykh zasidan (devyate sklykannya) [Course of plenary sittings (ninth convocation) (Verkhovna Rada of Ukraine). *Ofitsiyniy veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://portal.rada.gov.ua/news/hpz9/page/12>>. (2019, September, 03). [in Ukrainian].
2. Proekt Zakonu pro vnesennya zmin do statti 106 Konstytuciyi Ukrainy (shhodo zakriplennya povnovazhen Prezydenta Ukrainy utvoryuvaty nezalezhni regulyatorni organy, Nacionalne antykorupcyjne byuro Ukrainy, pryznachaty na posady ta zvilnyaty z posad Dyrektora Nacionalnogo antykorupciynogo byuro Ukrainy i Dyrektora Derzhavnogo byuro rozsliduvan) [Draft Law on Amendments to Article 106 of the Constitution of Ukraine (on the assignment of powers of the President of Ukraine to form independent regulatory bodies, the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, appoint and dismiss the Director of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine and the Director of the State Bureau of Investigation)] (Verkhovna Rada of Ukraine). *Ofitsiyniy veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66250>. (2019, September, 03). [in Ukrainian].
3. *Zakon pro Nacionalne antykorupcyjne byuro Ukrainy 2014* [Law on the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine] (Verkhovna Rada Ukrainy). [Verkhovna Rada of Ukraine]. *Ofitsiyniy veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18/ed20180828>> (2019, September, 03). [in Ukrainian].
4. *Ukaz Prezydenta pro utvorennya Nacionalnogo antykorupciynogo byuro Ukrainy 2015* [Presidential Decree Establishing National Anti-Corruption Bureau of Ukraine] (Prezydent Ukrainy). [President of Ukraine]. *Ofitsiyniy veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217/2015>> (2019, September, 03). [in Ukrainian].
5. *Ukaz pro pryznachennya A. Sytnyka Dyrektorom Nacionalnogo antykorupciynogo byuro Ukrainy 2015*. [Presidential Decree appointing A. Sytnik Director of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine. 2015]. (Prezydent Ukrainy) [President of Ukraine]. *Ofitsiyniy veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/218/2015>>. (2019, November, 20). [in Ukrainian].
6. *Konstytuciya Ukrainy 1996* [Constitution of Ukraine]. (Verkhovna Rada Ukrainy). [Verkhovna Rada of Ukraine]. *Ofitsiyniy veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-bp>> (2019, November, 20). [in Ukrainian].
7. *Zakon pro Konstytucijnyj Sud Ukrainy 2017* [Law on the Constitutional Court of Ukraine]. (Verkhovna Rada Ukrainy). [Verkhovna Rada of Ukraine]. *Ofitsiyniy veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#n26>> (2019, November, 20). [in Ukrainian].
8. KSU vyznav nekonstytucijnymy okremi polozhennya Zakonu Ukrainy «Pro Nacionalnu komisiyu, shho zdijnsnyuye derzhavne regulyvannya u sferax energetyky ta komunalnyx poslug» [The Constitutional Court of Ukraine has declared unconstitutional certain provisions of the Law of Ukraine "On the National Commission for State Regulation in the Fields of Energy and Utilities"]. *Ofitsiyniy veb-sait Konstytutsiinoho sude Ukrainy* [The official website of the Constitution Court of Ukraine]. <<http://www.ccu.gov.ua/novyna/ksu-vyznav-nekonstytucijnymy-okremi-polozhennya-zakonu-ukrainy-pro-nacionalnu-komisiyu-shcho>>. [in Ukrainian].